

Ekim-Kasım

Sayı 81-82

Bu Sayıda :

- Durum
- Bir dayanışma örneği
- Adana olayları
- Sunay'ın Batı Almanya gezisi ve işçilerimizin sorunları
- Bozuk düzene karşı savaşta öğretmenlerin yeri
- NATO «Harp Ekspresi» ve ötesi
- Adalet Partisinin 5. kongresinden sonra
- Hikâye: Bir konferans
- Şiirler
- Okuyucu mektupları

YURDUN SESİ

Aylık dergi

POLİTİKA

EKONOMİ

KÜLTÜR

TÜSTAV

Personel Kanunu-teknik personele kazaktır

Personel Kanunuyla haksızlığa uğrayanların başında teknik personel gelmektedir. AP. hükümeti tarafından hazırlanan Personel Kanunuyla teknik personelin maaşlarında bir artış olmadığı gibi, mühendis ve teknikerlerin önemli ekonomik ve sosyal hakları da ellerinden alınmıştır. Şöyle ki, bir personele 10.195 sayılı kararnameye tanınmış olan şantiye zammı, mahrumiyet zammı gibi ödenekler, Personel Kanunuyla kaldırılmıştır. Bu ek ödeneklerin kaldırılması mühendis ve teknikerlerin gayri safi gelirinde büyük bir azalmaya yol açmıştır. Bir de Memur Yardımlaşma (Sandığı) adı altında % 5 gibi çok yüksek oranda kesinti yapılmıştır.

Bir mühendisin eline geçen aylık, Personel Kanunundan evvel 2.160 TL. iken 1.760 TL. ya düşmüştür. İntibaklarda da büyük haksızlıklar yapılmıştır. Teknik personel düşük dereceye intibak ettirildiği için halen almakta olduğu maaşı çok sonra alabilecektir. 3 sene sonra terfi etmesi gereken bir tekniker aynı maaşla 9 sene bekleyecek, sonra terfi edilecektir.

Hükümet teknik personeli işçi statüsünden memur statüsüne geçirmekle de toplu iş sözleşmesi, grev ve işçi sınıfının öteki demokratik haklarından mahrum etmiştir. Teknik personele karşı işlenen bu haksızlıklara hiç bir şekilde göz yumulamaz. Tek-Sen üyesi olarak şunu belirtebilirim ki, tüm teknik personelin ekonomik ve sosyal haklarına indirilen darbe bir anlam taşımaktadır. İşbirlikçi burjuva ve toprak ağaları hükümeti, mühendis ve teknisyenleri hızla

artan hayat pahalılığı karşısında geçim derdi içinde kıvrandırmak ve haklarını sağlayabilmek için savaş olanaklarından yoksun bırakmak istemektedir. Bu haksızlıkların en kısa zamanda düzeltilmesini istiyoruz.

Bir Yüksek Mühendis. İst.

İki yıldır işsiz geziyoruz

Bizler İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü 1968 yılı mezunlarıyız. Okulu bitireli iki sene oldu. Halâ bir yere tayinimiz yapılmıyor. Bir çoğumuz kredili olarak okumuştuk. Şimdi kendilerinden kredi parası isteniyor. Cebimizde metelik yok, yakınlarımız da bizden bekliyorlar.

Eğer Fakülte bir işe yaramıyorsa derhal kapatılmasını rica edeceğiz. Hadi bizleri yaktınız, bari bundan sonra Anadolu'dan binbir özlemlerle, binbir umutla gelen, yoksulluk içinde okuyan temiz saf gençleri yakmayınız.

Biz ülkemizdeki yolsuzlukların, baş suçlusunun Demirel iktidarı, çıkarıcı politika olduğunu düşünüyoruz.

İst. Üniversitesi Coğrafya Fakültesi mezunlarından bir grup

Öğrenci var, okul var, öğretmen var, ama

Türkiyemizin en ücra köşesi olan Hakkari'nin Yoncalı köyünde öğretmenim. Köyümüz il merkezine iki günlük veya daha uzak, kuş uçmaz kervan geçmez bir beldedir. Yalçın dağların sarp yamaçları arasında kalan köylü hemen hemen her türlü olanaksızlıkla başbaşadır.

DURUM

DEVRİMCİ EYLEMİN NİTELİĞİ

Türkiyede egemen çevrelerin, emperyalizm ajanlarının, işbirlikçi burjuvazinin iktidarı bir noktaya son derece dikkat etmektedir ki, o da politik hayatı, ortalığı ve zihinleri elden geldiği kadar karıştırarak anarşik bir durum yaratmaktadır. Çünkü bu anarşik ortam, bugünkü derebeyi-emperyalizm-komprador burjuvazi karışığı düzene, parlamenter bir dekor içinde uygulanacak bir zor ve baskı idaresi kurmak, meselâ Anayasanın özellikle işçi sınıfına tanıdığı birçok hakları geri almak, onları daha da kısıtlamak için imkân hazırlamakta, kamuoyu yaratmaktadır. Hattâ gerektiği zaman bu ortam içinde açık, çıplak bir askeri faşist diktatörlüğe bile gidebilir. CIA'nın, MIT-in faşist komandoları silâhlendirip, devrimci gençlik hareketine saldırtması bu hedefe hizmet ettiği gibi, MDD-cileri, Türk-İş yöneticilerine bağlı sendika gangsterlerini sosyalist ve devrimci sendikacılara, işçi ve aydınlara saldırtmalarının maksadı da bu hedefe hizmettir.

Bu fiili saldırılarla beraber gelişen, ideolojik ve teorik alanda emperyalizm tarafından tertiplenen saldırılar da daha az tehlikeli değildir.

Son zamanlarda MDD-cilerin bir kolu olarak bilinen, neo-kemalist eğilimli bir derginin «Devrimin stratejisi» diye yayınladığı seri yazılarda iki genel nitelik göze çarpmaktadır. Bunlardan biri bağımlı, bağımsız ve yarı bağımlı halkların özellikle Arap halklarının emperyalizme karşı savaşını gölgelemek, ve bu savaş hakkında halklarda şüpheler uyandırmaktır. Bu dergi meselâ, hayatını emperyalizme karşı savaşa ve Arap halklarının kurtuluşuna veren Nasırı CIA tarafından iktidara getirilmiş gibi göstermek için büyük bir gayret harcamakta ve CIA ajanı oldukları bilinen adamların yazılarını bu konuda vesika diye yayınlamaktadır.

Yazı serisindeki ikinci nitelik şudur: Türkiyede devrim stratejisinin temel niteliği anti-amerikanizmi ve anti-sovyetizmi bir sentezde birleştirmek, halk yığınlarına hem Birleşik Amerikayı hem de sosyalist ülkeleri ayrı ayrı düşman olarak göstermektir. «Devrim» in pek yaman strateji üstatları pek zorlu buluşlarını ispat edebilmek için de Troçkislerin veya Maoçuların silâh depolarından çıktığı besbelli olan uydurma delilleri ve ancak kendi hasta hayallerinde mevcut bulunan olayları ileri sürmektedirler.

Amerikan emperyalizmi baskı yaptığı ve sömürdüğü ülkelerde halk yığınlarında nefret uyandırdığını biliyor. Görüyor. Amerikan emperyalizmi, Birleşik Amerikadaki zenci yığınları ve demokratik akımlar dahil Hindi-Çini

NATO-ya karşı savaşa, ülkemiz ulusal bağımsızlığına kavuşuncayadek devam edeceğiz.

yarımadasından, Filipinlere, Pasifik adalarına, Güney Amerika, Afrika, Asya, Yakın ve Orta Doğu ülkelerine kadar halklar tarafından baş ve ortak düşman olarak biliniyor. Birleşik Amerika devletinin irili ufaklı sorumluları bu ülkelerde, ancak gece hırsızları gibi, gizlenerek dolaşabilmektedirler. Amerikan emperyalistlerinin kanlı cinayetleri, vahşetleri, yer yer ve zaman zaman Hitlercilerin cinayetlerini bile aşmaktadır. Bu şartlar altında, Amerikan emperyalizminin uyguladığı ve ajanlarına uygulattığı taktik, emperyalizmin baş düşmanı ve ulusal-sosyal kurtuluşları için yürüttükleri savaşta baş dostları olan Sovyetler Birliğini ve öteki sosyalist ülkeleri kendi ayağına bağlamak ve onları da kendisi ile beraber aynı çukura sürüklemektir. Bu başarıldığı, emperyalizme karşı direnen halklar en tabii ve en sağlam dostlarından tecrit edildiği takdirde Vaşington, Londra veya Bonn için işler kolaylaşacak, gelişen ve kuvvetlenen anti-emperyalist akımlara rağmen en tabii dostlarından ayrı düşen halkları yutmak, esaret boyunduruğunda tutmak işten bile olmayacaktır.

Emperyalizmin NATO, SENTO, SEATO gibi kuvvetli uluslararası askeri-politik örgütleri ve Amerikan emperyalizminin güçlü endüstriyel, bilimsel, mali, ekonomik ve teknik imkânları «sürüden ayrılan kuzuyu» yutmaya yetecektir. Bizzat Türkiye cumhuriyetinin tarihi de bu gerçeği yansıtmıyor mu? Emperyalizme karşı kanlı bir savaştan sonra ulusal bağımsızlığı elde etmiş olan Türkiye, ulusal kurtuluşu sosyal kurtuluşla tamamlamadığı, yani ağa, derebeyi, işbirlikçi olabilecek büyük burjuvazinin varlığına son vermediği ve Atatürk'ün ölüm döşeginde dile getirdiği «Sovyetlerle dostluğu gözbebeğiniz gibi koruyun» siyasi vasiyetnamesini tutmadığı için İkinci Dünya Harbinin sonunda yine emperyalizmin pençesine düşmüştür.

MDD-cilerin veya «bağımsız ve Türkiyenin şartlarına uygun» bir sosyalizmden yana olanların sosyalist etiketli partiler kurmaya koyulmaları hep emperyalizmin Türkiye gibi ülkelerde komprador düzenini ayakta tutmak, bu ülkeleri tabii dostlarından ayırmak stratejisinin kanalına akan eylemlerdir.

TİP-in 4. kongresinde, sosyalist akımın ve legal sosyalist partinin bu gibi şüpheli akım ve şahıslardan önemli ölçüde temizlenmesi, bir yandan sosyalist akım için büyük bir kazanım, öte yandan da parti yöneticileri için bir başarı ve sosyalist akımın birliğini kurmaya doğru sağlam bir adımdır. Yalnız kökü emperyalizmin, burjuvazinin kasalarında bulunan bu gibi akımlar, ağaçlara musallat olan asalak sarmaşıklara benzerler. Köklerini kurutmak çok zordur. Kurdukları yerde yeniden kök salabilirler. Bu bakımdan bu gibi akımlara karşı sürekli olarak devrimci uyanıklığı elden bırakmamak devrimciliğin şartlarından biridir.

Dipçikle, tomsonla, kurt köpekleriyle gelseler dahi, bağımsız olacak Türk'ün ülkesi.

15-16 Haziran olaylarından, sıkıyönetim teröründen sonra hızla gelişen işçi hareketinin bu gibi bir uyanıklığa da ihtiyacı vardır. Çünkü işçi sınıfının sınıfsal bilincinde gelişme olduğu, işçi sınıfı ulusal ve sosyal kurtuluş savaşlarında tarihsel ödevlerini yükümlendiği, öteki ulusal devrimci güçleri seferber edici bir kuvvet olarak belirlediğinde, gerek emperyalizmin, gerekse işbirlikçi burjuvazinin iktidarı işçi sınıfına karşı hem faşist saldırıları hem ideolojik şaşırtmalarını artıracaktır. Netekim sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra, yeni yeni faşist tasarıların hazırlanması, Toplum Polisinin en vahşi birliklerle besilmesi, Doğuda Kürt vatandaşlara karşı yığınsal baskınlarda, barbarlıkta ün salmış birliklerin işçi hareketine karşı kullanılmak üzere İstanbul getirilmesi, Jandarma Toplum Birliklerinin kurulması, MDD-cilerin, sağ oportünistlerin eylemlerine yeni bir hız vermeleri faşist saldırıların ve ideolojik şaşırtma teşebbüslerinin arttığını göstermektedir.

Fakat işçi sınıfı, 15-16 Haziran gösterilerinden, burjuvazinin sıkıyönetim teröründen, Adanadaki saldırılardan sonra çok şeyler öğrendi, yeni yeni tecrübeler biriktirdi. MDD-cilerin bu terörde polise yardımcı olarak belirmeleri, «bağımsız sosyalizm» şiarlarını ortaya atanların işi kenarından tutmaları, mahkemelerde avukatlıktan öte bir eylem gösterememeleri, gerçek sosyalistleri iktidarın, emperyalizmin terörü ile başbaşa bırakmaları kendilerini kısmen de olsa, işçi sınıfı saflarında demaske etmiştir. Türk-İş yöneticileri Demirsoy-Tunç grubu da işçi sınıfına karşı terör hareketlerinde polisin yardımcısı olarak belirmiş, işçi saflarındaki kredisini büyük ölçüde yitirmiştir. Ne var ki, işçi sınıfının kazanımları sayabileceğimiz bu gelişmeler işçi sınıfına, kamu oyuna unutturmamak, bu gelişmeleri politik ve örgütlenme alanlarında işçi sınıfının birliğini kuvvetlendirmesine yardımcı gelişmeler olarak kıymetlendirmek gerekmektedir. Ancak bu gibi bir kıymetlendirmeyi becerebildiğimiz takdirdedir ki, işçi sınıfının ideolojik düşmanlarının demaske edilmesinden gereken faydalar sağlanmış olur. Aksi halde sarı sendikacılar, MDD-cilerin elebaşları, «bağımsız sosyalizm» diyerek sosyalizmin bir memleketin şartlarını gözönünde tutmadığını ileri sürerek bilimsel sosyalizmi kötülemlerin, günün birinde kendileri için elverişli herhangi tarihsel bir anda tekrar baş kaldırmaları, iyi niyet sahibi, fakat içyüzlerini bilmiyen militanları aldatmaları her zaman mümkündür. Bundan ötürü sosyalizmin renk renk, boy boy düşmanlarının demaske edilmesinden, örgütlenmek ve gerçek sosyalistlerin birliğini kurmak yolunda istifadede gecikmemek gerekmektedir.

A. Saydan

İşçimiz, terör süngüsü altında bile Amerikan esaretine boyun eğmeyecektir.

ÜSİSTAN, ZAMİSTAN

İŞÇİ HAREKETLERİ:

Bir dayanışma örneği

Yirminci yüzyılın ikinci yarısında bilim ve tekniğin görülmemiş hamleler yaptığı bir devirde hayat hızla değişiyor. Hattâ Türkiye gibi, emperyalist tekellerin hammadde pazarı olan, ekonomik alanda geri kalmış ülkelerde bile. İşçiler yerin yedi kat derinliklerinden madenler çıkarıyor, fabrikalarda nimetler üretiyor, yeni yeni yapılar kuruyor. Türkiyede hayat ağır ağır da olsa, değişiyor. Fakat yapıları yapan, makinaları çalıştıran, madenleri çıkararak işçilerin emeği ödenmiyor. Bu da işçi sınıfını, devrimci işçi sendikalarını hak ve hürriyetleri uğrunda yeni direnişlere, grev, işgal ve boykotlara zorluyor. Demirel iktidarı, memlekette gelişen işçi hareketini, geçici bir süre için de olsa kösteklemek amacıyla yaz aylarında grevleri yasaklayıp lokavtları serbest bırakan, işçilerin patronlar tarafından işten çıkarılmasına kanat geren, baskı ve teröre daha sert bir nitelik kazandıran sıkıyönetim silâhına başvurdu. Ve bu olağanüstü durumlardan da faydalanarak işçi sınıfını ve emekçi halk yığınlarını doğrudan doğruya etkileyeceğini umursamadan yıkım ve talan politikasının bir sonucu olan devalüasyonu resmen uygulamaktan geri

İşçi-gençlik elele, ordu-gençlik elele,
işçi-köylü elele, köylü-gençlik elele.

kalmadı. Devalüasyon kararı başta işçi sınıfı olmak üzere, tüm emekçi yığınlarının geçim sıkıntısını bir kat daha arttırdı. Ekonomik çöküntüyü daha da hızlandırdı. Yetkililerin devalüasyondan sonra gelecek zamların yüzde 10-u geçmiyeceğini garanti etmelerine rağmen, geniş halk yığınlarının en zaruri ihtiyaç maddelerine gelişigüzel zamlar yapılmaya başladı. İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük şehirlerde ekmeğin gramağı düşürülerek dolaylı zam yapıldı. Ev kiralarında yüzde 30 oranında artış kaydedilirken, geniş tüketim maddelerinde yüzde 47, ithal malları fiyatlarında yüzde 170 ile yüzde 250 arasında fiyat artışları başgösterdi.

Devalüasyonla birlikte gelen çeşit çeşit zam ve vergiler emekçi halkın iki elini boğrunder bıraktı. Amerikan tekellerine sım sıkı bağı bulunan ekonomimiz derin bir bunalımın eşğine itildi. Öyle ki, hammadde ile yedek parçaları ithal eden sanayii dalları, fabrikalar ardarda kapanmaya başladı. Millî nitelikteki sanayiciler döviz yetersizliği ve hammadde kıtlığı yüzünden işletmelerinin kapılarını kapamak zorunda kaldılar. Devalüasyonun uygulanmasından sonra toptan işçi çıkarmalarına daha geniş ölçüde devam edildi. Bu da halk arasında geniş çalkantılara yol açtı. Netekim sıkıyönetimin kalkmasıyla işçi direnişleri, grevler birbirini izlemeye ve bütün yurda yayılmaya başladı.

Bu sefer AP iktidarı hak ve hürriyetleri uğrunda savaşıyan işçi sınıfına karşı kanlı saldırılara geçti. İşçi sınıfının sömürüden kurtulma savaşını yine coplu polis ve zirhli askeri birliklerle ezmiye kalkışan AP iktidarının Gizlavette yarattığı olaylar üzerinde önemle durulmaya değer bir nitelik taşımaktadır. Bu olayı kısaca özetliyelim:

İstanbul «Gizlavet» Lâstik fabrikasında çalışan işçiler patronun 15-16 Haziran direnişine katılan 18 işçiyi işten atmasını ve 5 günlük ücretlerini ödememesini protesto amacıyla 13 Ekim günü oturma grevine başlıyarak bir süre fabrikayı işgal ettiler. İşten atılan arkadaşlarının tekrar fabrikaya alınmasını ısrarla isteyen işçiler patronun keyfi davranışına karşı uzun zaman direndiler. Sömürücü sınıfların temsilcisi olan hükümetin emriyle 14 Ekimde fabrikayı abluka altına alan toplum polisi ve komandolar grev yapan 1300 işçiyi fabrikadan çıkarmaya ve sokağa atmaya kalkışınca işçiler polisin fabrikaya girmesini önlemek için harekete geçtiler. Toplum polisinin bütün saldırıları işçilerin sapaşağlam birliği karşısında başarısızlığa uğradı. Tıpkı 1968 de Silâhtaragadaki Koç-Holdingte olduğu gibi. Bunun üzerine polis ve komandolar buldozerlerle fabrika duvarlarını yıktılar ve içeri girerek işçilere cop ve tabancalarla saldırdılar. Böylelikle Anayasadaki sosyal adalet ilkelerini uygulamakla görevli olan hükümet bir kere daha ordusu, polisi ve bütün baskı ve terör mekanizmasıyla işçilere saldırmış oldu.

Bağımsız Türkiye, sömürsüz düzen, ulusal ordu, mutlu gelecek. A

Kendilerini savunan işçilerle polisler arasında uzun süre devam eden kanlı bir boğuşma başladı. Çarpışmada Hüseyin Çoşkun adında bir elektrik işçisi polis kurşunlarıyla öldürüldü. 16 sı ağır olmak üzere 100 kadar işçi yaralandı. Polis 250 işçiyi tutukladı.

Komando ve polislerin Gizlavet işçilerine saldırısını TIP, devrimci işçi sendikaları ve çeşitli gençlik kuruluşları şiddetle kınadılar. Gizlavet fabrikasındaki işçilerin bağlı oldukları Lâstik İş Sendikası ve DISK (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu) yayınladıkları bildirilerde, komando ve polis saldırısını şiddetle yerdiler, hükümetin patronları korumak için «her yerde ve her zaman şiddet yoluna başvurduğunu» belirttiler.

Gizlavet fabrikasında çıkan olaylarla ilgili olarak bir demeç veren TIP Merkez Yönetim Kurulu üyesi Şaban Yıldız, işbirlikçi iktidarın işçilerin mücadele azmini kırmak için işçi sınıfına saldırılarını artırdığını, ve bu yüzden İstanbul'a özel komando birlikleri yığdığını söyledi.

İşçi sınıfının ekmek ve hürriyet uğrunda emperyalizme ve yerli işbirlikçilere karşı verdiği kurtuluş savaşı gittikçe gelişmekte ve güç kazanmaktadır. 1970 Haziranı büyük işçi direnişi ve ondan sonra birbirini izleyen işçi hareketleri işçi sınıfının sömürüye, teröre ve baskıya karşı tek vücut olarak direnişe geçmesi, Türk işçi sınıfının ve onun sendikal ve politik örgütlerinin yeni ve daha çetin savaşlara hazır olduğunu bir kez daha doğrulamıştır.

Hüseyin Tunalı

Adana olayları

15-16 Haziran olayları işçi sınıfında bilinçlenmenin daha yüksek bir aşamaya vardığını göstermiştir. İşbirlikçi burjuvazinin, emperyalizm ajanlarının sıkıyönetime, faşist terör ve baskınlara başvurmalarına, ayrıca ve parçalayıcı eylemlerini hızlandırmalarına rağmen, sınıf bilincinin gelişmesinde yeni, daha yüksek bir aşamaya varıldığını Adana olayları yeniden ispat etti. Bu defa Adanada 10 binden fazla dokuma işçisi haklarını savunan Türk-İş'e bağlı Teksif sendikasına karşı eyleme geçti. Birkaç günde 9 binden fazla işçi Türk-İş'ten çıkarak, devrimci sendikalara (DISK'e) geçti. İşçiler, patronlarla yapılan toplu sözleşme görüşmelerinde kendilerini, işçi haklarını sonuna kadar savunan DISK'in temsil etmesini istediler. Fakat Bossa, Güney Sanayi ve Öz Bucaklar fabrikalarının patronları Türk-İş'in yerine DISK'le masa başına oturmaya yanaşmadılar.

Öte yandan da işçilerin DISK'e geçmelerinin önlenmesi için Türk-İş yöneticileri ve patronlar her türlü baskı yollarına başvurmaya başladılar. Bunun üzerine Adanada çeşitli fabrikalarda çalışan 10 binden fazla işçi Türk-İş'e bağlı Teksif sendikasıdan daha kolay istifa edebilmek için üç fabrikayı işgal etti.

Türk-İş, işverenler ve iktidar üçlüsü işçi sınıfının üzerine yine polis, komando, jandarma ve asker sürdü. Bu saldırıların en kanlısı Hacı Ömer Holdinge ait Bossa fabrikasında yapıldı. İşçilere ilkönce komandolar saldırdı. Sokaklarda işsiz güçsüz dolaşanların kiralınmasıyla meydana getirilen bu komandoların başında Türk-İş'in bazı temsilcileri bulunuyordu. İşçiler bu saldırganları püskürtünce fabrika etrafında mevzilenen Ankara, Konya, Gaziantep ve Hataydan getirilmiş toplum polisi, Türk-İş'in kiraladığı saldırı gruplarıyla birlikte fabrikaya yürüdü. Bununla da yetinmiyerek, Konyada kötü bir şöret yapmış olan vali Aydos'tun müracaatı üzerine Adanadaki 6. Kolorduya mensup topçu birlikleri fabrika çevresine ve şehir içine yerleşti ve olağanüstü tedbirler aldı. 12 Kasım günü fabrikanın duvarlarını buldozlerle yıkarak içeri giren toplum polisi, jandarmalar ve Türk-İş'in komandoları işçilere karşı silâh ve göz yaşartıcı bomba kullandılar. Toplum polisi işçileri bayıltıncaya kadar dövdü. Olaylar sırasında 100-den fazla işçi yaralandı. Polis 160 kişiyi tutukladı. 151 işçi mahkemeye verildi. Bossa Fabrikasından 140 işçi ise işten çıkarıldı. 12 Kasım kanlı olaylarından sonra işçilerin yoğun halde buldukları semtler adeta birer sıkıyönetim bölgesi haline getirildi. Patronlar ve Demirel hükümetinin temsilcileri işçileri döverek ve işsiz bırakma tehdidiyle Türk-İş'e bağlı Teksif sendikasında tutmaya çalışmaktadırlar.

İktidar çevreleri ve patronlar Adana olaylarını alelade bir sendika rekabeti olarak göstermeye çalışıyorlar. Oysa işçi sınıfının Adanadaki direnişi, işbirlikçi iktidara ve onun desteklediği Türk-İş'e, işçilerin ekonomik ve sosyal haklarını tanımak istemeyen patronlara karşı bir savaştı. Bu direniş işçilerin sendika seçme özgürlüğünü baltalamak, bu hakkı ellerinden almak isteyenlere karşı bir savaştı.

Adanada birkaç gün içinde 9 bin işçinin Türk-İş'ten çıkarak DISK'e geçmeleri basit bir sendika değiştirme olayı değildir. Bu, işçi sınıfının büyük sermayeye, Hacı Ömer gibi holdinglere ve onların ardındaki emperyalizme karşı savaşta daha yüksek bir sınıf bilinci aşamasına ulaştığının bir belirtisidir.

Adana tıpkı İstanbul, İzmit ve İzmir gibi büyük holdinglerin, yerli-yabancı sermayenin kümelendiği, büyük çiftlik sahiplerinin, büyük ithalat-ihracat şirketlerinin, Amerikan tarım tekelleri temsilcilerinin yerleştiği bir merkez-

Avrupa'larda sefa, Doğu'da cefa!

Birlik dirliktir, Birlikten güç doğar.

dir. Ayrıca, Amerikan emperyalizminin Doğu Akdenizdeki en büyük stratejik askeri üssü olan İncirlik üssü burada bulunmaktadır. Emperyalizm ve işbirlikçi burjuvazi bu merkezlerde işçi sınıfına karşı polisi, jandarmayı, komandoları ve silâhlı kuvvetleri kullanarak kanlı saldırılar tertiplemektedir.

Türkiyede işbirlikçi burjuvazi işçi sınıfının bilinçlenme sürecini frenlemek, savaşına engel olmak için elindeki bütün araçları seferber etmiştir. Gerici iktidar çevreleri işçi sınıfına karşı kanlı saldırılar düzenlerken, uzun yıllar boyunca yürütülen çetin mücadeleler sonucunda elde edilen bazı demokratik hakları yoketmiye çalışmaktadırlar.

AP iktidarının, jandarmaların ve Türk-İş yöneticilerinin elele vererek 274 sayılı Sendikalar kanununu değiştirmek, işçilerin sendika seçme özgürlüğünü kısıtlamak, devrimci sendika hareketini ortadan kaldırmak tertiplerine, terör ve sıkıyönetime rağmen, işçi sınıfı devam ettirdiği politik savaşla sendikal haklarına ve devrimci sendikalarına sahip çıktı. Birçok işyerinde Türk-İş temsilcilerinin patronlardan yana oldukları apaçık ortaya çıktığundan işçiler yığınsal halde devrimci sendikalara geçmektedirler.

Değiştirilen Sendikalar kanunu memleketin objektif şartlarına aykırı düştüğünden AP iktidarının bütün kanlı terörüne rağmen uygulanamamakta, büyük sermaye çevreleri devrimci sendikacılığı tasviye etme hedeflerini gerçekleştirememektedirler. Tam aksine devrimci sendikalar günden güne güçlenmektedirler.

İşçi sınıfının yeni bir aşamaya yükselen bilinçlenmesi ve devrimci sendikaların günden güne güçlenmesi sayesinde, DİSK yöneticileri işçiler arasında memleket çapında referandum yapılmasını isterken, Türk-İş'in sarı sendikacı yöneticileri buna yanaşmamaktadırlar.

İşçi sınıfının Adanada ve ülkenin diğer bölgelerindeki eylemleri, gerici ve işbirlikçi burjuvazinin uyguladığı bütün kanlı faşist saldırılara göğüs gererek elde ettiği hakları korumaya ve bunlara yenilerini eklemeye kararlı olduğunu göstermektedir.

K. Caner

SUNAY'IN BATI ALMANYA GEZİSİ VE İŞÇİLERİMİZİN SORUNLARI

25 Kasım günü Yeşilköy hava alanına bir uçak kondu. Uçaktan 62 televizyon, bir o kadar buzdolabı, 35 teyp ve irili-ufaklı 150 bavul indirildi.

THY'nin bu 120 kişilik uçağı Batı Almanyadan geliyordu. Özel bir seferden dönen uçakta Cumhurbaşkanı Sunay ve 49 kişilik hükümet heyeti bu-

EMEÇİLER DAVALARINA SAHİP ÇIKIYORLAR.

lunuyordu. Beş gün süren bir ziyaret esnasında heyet üyeleri, Türkiye devlet başkanı şerefine verilen ziyafetlerde hazır bulunmak zorunda kaldıklarından, alışverişe fazla zaman ayıramamışlar ve ancak yukarıda sayılan öteberiyale yetinmek zorunda kalmışlardı.

Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın, ekmeğini kazanmak amacıyla Batı Avrupa ülkelerine çalışmaya giden bir milyona yakın vatandaşımızın en yoğun bulunduğu Batı Almanya'yı ziyareti işte bu sonucu vermişti. Oysa Batı Almanya'ya resmi veya gayriresmi yollardan giden ve sayıları beşyüz bini aşan işçimiz, Cumhurbaşkanı Sunay'ın bu ziyaretinin bazı sorunlara çözüm getireceğini ümit etmişlerdi. Hiç olmazsa, Sunay'la Batı Alman hükümeti yetkilileri arasında yapılacak resmi görüşmelerde, işçilerimizi ilgilendiren en önemli sorunların ele alınmasını ve bir çözüme bağlanmasını bekliyorlardı. Fakat, daha önceleri Batı Almanya'ya ve işçilerimizin bulunduğu öteki Batı Avrupa ülkelerine giden bakanların ziyaretlerinde olduğu gibi, bu defa da işçilerimizin sorunlarına yanaşılmadı.

Cumhurbaşkanı Sunay'ın Batı Almanya gezisinin diğer bir özelliği de, ziyaret sonunda yayınlanan Türk-Batı Alman ortak bildirisıyla meydana çıktı. Bu bildiride, Cumhurbaşkanı Sunay'ın, Bonn'da Federal Almanya başbakanı Willi Brand'la yaptığı resmi görüşmelerde Batı Almanya'nın, Türkiye'ye yapacağı «askeri yardım»ın atırılmasını istediği açıklanıyordu. Başbakan Demirel ve bakanlarının ziyaret ettikleri her ülkeden borç istemeleri gibi, Cumhurbaşkanı Sunay'ın Batı Almanya başbakanından askeri yardımın arttırılmasını istemesi Batı Alman basınında çeşitli yorumlara yol

Bu düzen örgütlü savaşla değişir.

İşçinin yeri kendi örgütündedir.

açmıştır. Meselâ iktidardaki Sosyal-Demokrat Partisi'nin yarı resmi organı olan «Frankfurter Rundşav» gazetesi Federal Almanya'yı ziyaret etmiş olan hiçbir devlet başkanının Sunay gibi davranmadığını ve resmi görüşmelerin daha ilk anında borç isteğinde bulunmadığını yazmıştır.

Cumhurbaşkanı Sunay'ın herşeyden önce işçilerimizle ilgilenmesi gerekirken, önceden hazırlanmış olan program değiştirilmiş ve işçilerimizin en yoğun bulunduğu şehir ve bölgeler gezi programı dışında bırakılmıştır. Böylece cumhurbaşkanının AP hükümetince döviz makinası sayılan işçilerimizle görüşmeyi istemediği, onların sorunlarıyla, dertleriyle ilgilenmediği anlaşılmıştır. Sunay, Batı Almanya'daki işçilerimizin en büyük örgütü olan Avrupa Türk Toplumcular Federasyonu temsilcileriyle, işçi ve öğrenciler tarafından yapılan görüşme tekliflerini ise elinin tersiyle reddetmiştir.

Batı Almanya'da sayıları yarım milyona yaklaşan işçilerimizin binbir sorunu olduğunu devlet başkanının bilmemesine imkân yoktur. Bunların başında, çözümlenmesi çoktan zorunlu hale gelen «turist işçiler» sorunu gelmektedir. Federal Almanya'ya, Batı Berlin'e çeşitli dolandırıcılar tarafından «size Almanya'da iş bulacağız» vaatleriyle binlerce işçimiz götürülmektedir. Batı Almanya'da ve Batı Berlin'de, «turist işçi» diye adlandırılan bu vatandaşlarımızın sayısı resmi rakamlara göre 50 bin kadardır. Batı Alman makamları, bu gibi vatandaşlarımıza hiç bir surette çalışma ve oturma izni vermemekte, pasaportlarına «sınırdışı edilmiştir» damgasını vurmaktadır.

Öz yurdunda ekmeğini bile sağlayamaz durumda bırakılan binlerce işçimiz, küçük memur, esnaf ve zanaatçımız varını yoğunu satarak yadellere çalışmaya gitmektedirler. İş ve İşçi Bulma Kurumunda yurt dışında çalışmak için sıra bekleyenlerin sayısı bir milyona yaklaştı. Bunlardan birçoğu, yerli ve yabancı dolandırıcılar tarafından aldatılarak, son meteliğine kadar soyularak Batı Almanya'daki modern köle tüccarlarının eline teslim edilmektedir.

Nafakaları uğruna gurbete düşen bu vatandaşlarımızı hırsızmış, esrar kaçakçısıymış gibi «polise yakalanacağım» korkusu içinde yaşamakta, AP'nin kanadı altına sığınan dalaveracılar tarafından çeşitli firmalara kiralanmakta; sigortadan, her türlü hak ve güvenlikten yoksun, birkaç mark ücretle çalıştırılmaktadır. Batı Almanya ve Batı Berlin'de turist pasaportuyla giden işçilerimiz ahır gibi yerlerde 50-şer, 60-şar kişilik gruplar halinde oturmakta, her biri 60-80 mark kira ödemektedir.

20. yüzyılda, Avrupada köle gibi satılan Türk «turist» işçileri konusunda Cumhurbaşkanı Sunay basına ve radyoya verdiği demeçlerde «Alman yetkilileriyle turist işçilerin durumunu görüştüm. Meseleye bir çözüm getirilecek» vaadinde bulunarak, turist işçilerin boş yere ümitlere kapılmalarına sebep

Örgüt, savaş, düzeni değiştiren maniveladır.

olmuştur. Boş yere ümit vermiştir, çünkü demeci yayınlandığı saatlerde Batı Berlin Senatosu «turist işçilerin, yakalandığı yerde derhal sınırdışı edilmesini» kararlaştırmıştır.

Sadık Toksöz

Bozuk düzene karşı savaşta öğretmenlerin yeri

Memleketimizde, özellikle Bayar-Menderes iktidarı yıllarında yaygın bir hal almaya başlayan ve koalisyon hükümetleri zamanında hızını kaybetmiyerek, Demirel iktidarı günlerinde en yüksek noktasına ulaşan soygun düzenine karşı savaş gün geçtikçe genişlemektedir.

Başlangıçta, daha fazla işçilerin ve köylülerin çeşitli şekiller altında yürüttükleri bu savaşta, zamanla yüksek öğrenim gençliği, son yıllarda ise diğer aydınlar da ödev almaya başlamışlardır. Halkın arasından çıkan, ya da memleketin ancak emekçiler iktidarı sayesinde kurtulabileceğini anlayacak kadar halka yakın ve bağlı olan sivil-asker aydınlar arasında oldukça kalabalık bir zümre olan öğretmenlerin bozuk düzene karşı mücadelede birinci derecede bir rol oynadıkları bir gerçektir. Bu sebeptendir ki, öğretmenler başta AP iktidarı olmak üzere, tüm gerici çevrelerin düşmanlığına maruz kalmakta, yasal veya yasa dışı yollarla çeşitli baskılara hedef olmaktadır.

Bilindiği gibi geçen yıl Türkiyede hemen hemen bütün öğretmenlerin katılmasıyla yapılan büyük boykot hareketi, şehir ve köylerde halk tarafından ne ölçüde haklı bulunduysa ve birçok yerlerde ne kadar desteklendiyse, iktidar ve gerici çevreler tarafından o ölçüde öfke ve kinle karşılanmış, o ölçüde hesaplaşma yoluna gidilmiştir. Hatırlanacağı üzere yurdun dört bir yanında yüzlerce ve binlerce öğretmene, anayasal haklarını kullanarak şahıslarını, mesleklerini ve yurdu ilgilendiren sorunlarda direnişe geçtikleri için, idari cezalar verilmiş, davalar açılmıştır.

Tarih, düzen, kader sınıf kavgasıyla değişir.

Anayasanın vatandaşlara tanıdığı haklar konusunda iktidara en küçük tavizde bulunmayan, üstelik emekçilerin ve bu arada öğretmenlerin bozuk düzene karşı dürenişini haklı sayan, gönülleriyle de onlardan yana olan birçok savcı ve yargıçların beraat kararlarında ısrar etmeleri üzerine A.P. iktidarı çoktandır uyguladığı öğretmen kıyımına daha büyük bir hız vermiştir. Fakat iktidar ve gerici çevreler, içlerindeki zehiri kusarken, bukadarla da yetinmemişler, memleketin hemen her yerinde öğretmenlere karşı bayağı saldırılar düzenleme yolunu tutmuşlardır.

Elbistan, Sorgun, Bekirli, Tuzluca, Kınık, Aydın, Kayseri, Bergama, Denizli, Kars, Şibinkarahisar v.b. gibi yerlerde, yani memleketin dört bir yanında öğretmenlere karşı saldırılar düzenlenmesi üzerine Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS) Genel Başkan Yardımcısı Dursun Akçam, öğretmenlerin kendilerini savunma hareketine geçeceklerine dair bir uyarı bildirisi yayınlıyarak şunları belirtti:

«Türkiye’de bir kanun hükümeti işbaşına gelinceye kadar, kendi güvenliğimizi kendimiz koruyacağız. Gerekirse saldırgan çapulculara karşı halkı örgütlüyeceğiz. Şimiden hazırlıklara başlamış bulunuyoruz. Haber vermesi bizden. Doğacak olaylardan sonra sorumluluk kabul etmiyoruz. Artık bıçak kemiğe dayanmıştır.»

Türkiye öğretmenlerinin elele vererek, devrimci savaşlarda gitgide daha önemli bir rol oynamasında TÖS ile birlikte İlkokul Öğretmenleri Sendikasının (ILK-SEN) da büyük payı vardır. Büyük öğretmen boykotu sırasında çok olumlu işler görmüş olan ILK-SEN, geçtiğimiz Eylül ayı sonlarında Türkiye’nin 11 ilinde (İstanbul, Ankara, Adana, Kayseri, Trabzon, Samsun, İzmir, Çanakkale, Eskişehir, Malatya, ve Erzurum) «Bozuk düzeni ve iktidarı halka şikâyet» mitingleri düzenliyerek devrimci eylemlerine bir yenisini daha eklemiştir.

Öğretmenlerle birlikte işçilerin, memurların ve çeşitli devrimci kuruluşlar üyelerinin de katıldığı bu mitinglerde halka karşı uygulanan faşist baskıların yanısıra öğretmen kıyımı kınandı ve gericilerin saldırı hareketleri yerildi. Bu mitingler dolayısıyla bir demec veren ILK-SEN Genel Başkanı Kenan Keleş, özetle şunları belirtti: »Memleketimizde uygulanan Amerikancı eğitim Türk milli eğitiminin ulusallık vasfını yoketmekte, hayata ve gerçeklere uymamaktadır... Bu mitingler Demirel hükümetinin yıllardır sürdürdüğü öğretmen kıyımını, bozuk düzeni protesto amacıyla yapılmıştır. Öneri ve uyarılarımız dikkate alınmadığı takdirde, daha yoğun ve ileri eylemlere kararlı olduğumuzu Türk kamuoyuna duyuruyoruz.»

Biraz evvel, A.P. iktidarının öğretmenleri sindirme eylemlerinde yasal tedbirlere de başvurduğunu belirtmiştik. Bunun son örneğini Personel Kanunu

ve buna bağlı olan Genel Kadro Kanunu ile öğretmenlere indirilen darbe teşkil etmektedir. Şöyle ki, daha evvelki yasalara göre, öğretmenler, hiç olmazsa kâğıt üzerinde, baremin en üst derecesine kadar yükselmek ve 3 yıldadır terfi etmek hakkına sahip bulunuyorlardı. A.P. iktidarının üzerinde yıllarca oynayıp nihayet kendisine benzettiği Personel Kanununda öğretmenlere ancak baremin 4. derecesine kadar yükselme hakkı tanınmakta, terfi süresi ise 4 yıla çıkarılmaktadır. Genel Kadro Kanunu ise öyle bir şekilde düzenlenmiştir ki, 82 bin kadar ilk ve 17 binden fazla orta tahsil öğretmeni başlangıç kadrolarının altında indirilmiştir.

A.P. iktidarının, yurtsever aydınların ön saflarında yer alan öğretmen zümresine karşı aldığı maddi ve manevi baskı tedbirleri sonucunda 6 binden fazla öğretmen mesleğinden, ailesinden ve yurdundan ayrılarak Batı Almanyada işçi olmuştur ve bazı rakkamlara göre 5 bin kadar öğretmen de memleketi terketmek için sıra beklemektedir.

Fakat öğretmenlerin ezici çoğunluğu (tüm öğretmenlerin sayısı 155 bindir) bozuk düzene ve onun temsilcilerine karşı işçi sınıfı ve diğer emekçilerle birlikte direnerek, halktan yana bir düzen kurulması uğrındaki savaşta kendilerine düşen yeri almak azindedirler.

E. Yalazi

NATO «Harp Ekspresi» ve ötesi

Amerika, İngiltere, İtalya, Batı Almanya, Belçika, Lüksemburg, Yunanistan ve Türkiye’nin kara, deniz ve hava kuvvetlerinin katılmasıyla 10 Ekim 1970 tarihinde başlayan «Deep Ekspres-70» manevraları, saldırgan NATO paktının «nükleer harp oyunları» olarak yorumlandı. Yunanistanın kuzey kesiminde ve Türkiye’nin Trakya bölgesinde, dolayısıyla sosyalist Bulgaristan sınırları yakınında ve Ege denizinde yapılan kışkırtma manevralarına, 50 bini Türkiye’den olmak üzere, yarım milyonu aşkın asker katıldı. Sağduyusunu yitirmiş Amerikalı harpçiler ve NATO generalleri tarafından yönetilen «Deep Ekspres-

Yurdun gerçek sahibi, çalışan sınıflardır.

Türk süngüsü altında Amerikan esareti yaşamak istemiyoruz.

70» manevraları sırasında İstanbulun Yeşilköy hava alanı Trakya bölgesine indirme yapan NATO savaş ve taşıt uçakları için ikinci bir İncirlik ikmal üssü haline getirildi. İkinci Dünya savaşı sırasında ve savaş bittikten bu yana asker postalları ile çığnenerek arıklaşan Trakya toprakları, NATO-nun zırhlı araçlarının paletleri altında daha da çoraklaştı. Türkiye NATO'ya gireli beri Ege bölgesinde olduğu gibi, bu yıl da Trakya'da yoksul ve orta halli köylümüzün tarlası, bağı, bostanı, varı-yoğu NATO birlikleri tarafından çignendi. Türkiye'nin NATO'ya teslim edildiği uğursuz günden beri Ege sahillerinde, Çukurova'da, Trakya'da yıllardır yapıladuran NATO manevralarında memleket ekonomisinin, köylülerimizin uğradıkları zarar ziyanın tutarı ancak milyonlarla hesaplanabilir. İşgücü, üretim gücü kaybı bakımından uğradığımız zararın daha az olmadığı da apaçıktır.

NATO, manyak generallerin nükleer harp isterişi koşulları altında manevralar yaparken, İstanbul'da ve Trakya bölgesinde kolera salgını kolgeziyordu... Fakat NATO harpçileri, işbirlikçi iktidarın başları orali bile olmuyorlardı.

Amerikan ve Ortak Pazar tekellerinin vurucu gücü olan NATO-nun yetiştirilmesi onbinlerce paraşütçü, kara ve deniz piyadesi Trakya'da ve Ege bölgesinde havadan indirme, karadan çıkarmalar yaparak, komşumuz sosyalist ülkelere, Akdeniz bölgesindeki ulusal ve sosyal kurtuluş hareketine karşı kışkırtmalarda bulunuyor, bu arada yurdumuzdaki anti-emperyalist güçlere gözdağı vermeğe yelteniyordu.

NATO «Harp Ekspersi» nin «nükleer savaş koşulları» altında geçen manevralarına Amerikan 6. filosu gayriresmi olarak katıldı ve manevralar biter bitmez bu kaatil filonun İzmir limanını ziyaret edeceği belli oldu. Manevralar vesilesiyle ABD senatosu dışişleri komisyonu başkanı Vilyam Fulbrayt, Amerikanın Türkiye ve Yunanistanda nükleer silâhlar depoladığını açıkladı.

Bilindiği gibi, 1970 yılının Ekim ayı başlarında memleketimize bir yıldırım ziyareti yapan ABD harpçileri bakanı Laird ile başbakan Demirel ve savunma bakanı Topaloğlu arasında yapılan görüşmelerde Türkiye'ye yeni bir parti nükleer silâh getirilmesi ve yurdumuzun muhtelif yerlerine depolanması konusu da ele alınmıştı. Bu arada Topaloğlu, Türk silâhlı kuvvetlerinin ateş gücünü artırmak amacıyla programlaştırılan yardımdan başka, Amerikanın bize bir «sürpriz yardım» yapacağını da bildirmişti. Halkımız Amerikan emperyalizminin bu çeşit «sürpriz yardımları» nı bilir. Bunun da, yurdumuzdaki Amerikan ve NATO üsleri, ABD'nin İncirlik ve Çiğlideki uluslararası ikmal merkezleri, nükleer silâh depoları, nükleer bomba yüklü Amerikan uçaklarının göklerimizde devriye uçuşları, mahut casus uçuşları gibi ulusal varlığımız için bir tehdit teşkil edeceği şüphesizdir. Bütün bunlar yüzünden, memleketimizin 36 milyona mezar olabileceği tehlikesiyle, atom ölümü tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktayız. Ve bu tehlike giderek büyümektedir. Örneğin, Amerikan emperyalistleri, Trakya'da Lüleburgaz'dan başlayarak

Karadeniz doğusundaki Hopa'ya, oradan da Türk-Sovyet sınırı boyunca uzanan bölgeye modern elektronik casusluk tesisleri ve 14 radar istasyonu yerleştirdiler. Amerikan ve NATO harpçileri, memleketimize daima iyi niyet göstermiş olan sosyalist Bulgaristan'a ve yurdumuzda çeşitli sanayi tesisleri kurulması için 4 milyar aşkın kredi açan büyük komşumuz Sovyetler Birliği'ne karşı kışkırtıcı eylemlerine Türkiye'yi alet etmektedirler.

Yurtsever yorumcularına da belirttikleri gibi, «Amerikan ve NATO harpçileri tesis ve üsleri sosyalist, komünist toplum kuruculuğunda, uzayın fethinde hayranlık uyandıran başarılarla ulaşan Sovyetler Birliği'ne, sosyalist ülkeler topluluğuna karşı kullanacaklardır. Fakat sosyalist ülkeler ve Sovyetler Birliği, emperyalizmin saldırgan başını, yerin yedi kat dibinde de bulup ezecek kudrette, bilimsel-teknik ve askeri güç ve imkâna sahiptir. Arada ne olacaksa emperyalizmin, NATO-nun saldırı plânlarına alet olan, topraklarında onun üslerine, manevralarına yer veren Türkiye gibi ülkelere olacaktır.»

Amerika'nın ve NATO-nun harpçi amaçları ve işbirlikçi iktidarın izlemekte olduğu macera politikası sonucunda devlet bütçesinin üçte ikisinin bu amaçlar için harcanması yüzünden halkımız, milyonlarca emekçi çok güç durumda yaşamaktadır. Demirel hükümeti, 25 yıldan beri izlenmekte olan emperyalizme, NATO'ya, Amerikan ve Avrupa tekellerine bağımlılık politikasında, Vaşington'daki ve NATO'daki harpçilerin emirlerini yerine getirme alanında rekor kırmıştır. Bu uyduluk rekoru yüzünden memleketimiz, hayat pahalılığında, bütçe açığında, milli gelir düşüklüğünde ve daha birçok alanlarda dünyada rekor kırmıştır. Türkiye'nin 1970 yılı bütçe açığı 6 milyar geçmiştir. 1971-de bütçe açığının 8 milyar lirayı bulacağına daha şimdiden muhakkak gözüyle bakılmaktadır. Zira NATO harp işleri bakanlarının Brüksel toplantılarında aldıkları kararlar, Türkiye'yi de yeni ekonomik ve politik yükümler altına sokmaktadır. Netekim Brükselde, NATO üyesi Avrupa devletlerinde yeraltı uçak sığınakları kurulması kararı alındı ki, ilk hesaplara göre, bu kararın mali yükü 500 milyon dolardır. Bu muazzam paranın bir kısmı bizim tamtakır hazinemizden çıkacaktır.

Türkiye işçi sınıfı başta olmak üzere, memleketimizdeki bütün devrimci ve yurtsever güçler emperyalizmin harp makinesine karşı şehitler vere vere savaşıyorlar. Bu savaşın adı, ulusal ve sosyal kurtuluş savaşıdır. Bu anti-emperyalist mücadeleyi bütün yurtsever ve devrimci güçler, «Emperyalizme, NATO'ya hayır!», «Barışçı, sosyalist Türkiye!» şiarlarıyla katılıyor, Emeksizlerin, Demircioğullarının, bütün devrim şehidlerimizin davasını gerçekleştirme yolunda yürüyor, ilerliyorlar.

M. Çakıcı

USTAV

ADALET PARTİSİNİN 5. KONGRESİNDEN SONRA

Ekim ayının üçüncü haftasında Ankarada toplanmış olan A.P. nin büyük kongresi arifesinde, genel başkan Süleyman Demirel çok sıkıntılı günler ve uykusuz geceler geçirdi. Demirel telâş içindeydi, çünkü kardeşlerine milyonlar vermek imkânlarını sağlamakla, aslında hiçbir temeli olmayan itibarını yitirirken, birtakım zümrelere büyük çıkarlar temin ettiği için de A.P. ye dahil diğer bazı menfaat zümreleri arasında kırgınlıklara, düşmanlıklara ve giderek kendisi aleyhinde gruplaşmalara yol açmıştı. Bu durumda genel başkanlığı elden kaçırmayı tehlikesi günden güne artmaktaydı. Bunu önlemek için de, zaten kör-topal yürüyen hükümet işlerine tamamiyle sırt çevirerek memleketi dolaşmaya, il kongrelerine baskılarda bulunmaya başladı. Demirel'in baskısı etkisini göstermekte geçikmedi. Netekim İzmir, Çanakkale v.s. gibi birkaç örgüt dışında, il kongrelerinin tümünde, büyük kongreye gidecek delegelerin hepsi Demirel'in adamları arasından seçildi. İktidarda bulunan, başkanlık yapan parti başkanının illerde kendisine muhalefet eden AP'lileri sindirmesi güç değildi. Zaten Demirel bu amaca ulaşabilmek için devlet bütçesinden, devlet organlarından, açık ve gizli polisten alabildiğine faydalandı.

Hal böyle olunca 5. kongrenin genel başkanlığa yeniden Demireli seçeceği besbelliydi. Gerçekte de öyle oldu. Bu durumda Demirel ile adamlarına, kongrede, yurdun ana sorunlarının ele alınmasına engel olma işi kalıyordu. Bunu da, faaliyet raporunu işlerine gelecek şekilde düzenlemekle, yani hiçbir iddiası olmayan bir gazete makalesi kadar bile tahlil kıymeti taşımayan bir raporu delegelere dağıtmakla sağladılar. Bu raporda sadece genel lâflarla yetinilmiş, parti içi boğuşmalara geniş yer verilmiş ve parti içinde sürüp giden koltuk ve menfaat uğrunda çatışmalara bir çare olarak erken seçim konusu ileri sürülmüştü.

Gayet tabiidir ki, Demirel ile adamlarının sıkı kontrolü altında geçen bu «köşe kapmaca» kongresinden yurt sorunlarına çözüm yolu araması beklene mezdi. Dolayısıyla kongreden sonra da memleketimizin içinde bocaladığı iç ve dış sorunlar olduğu gibi kaldı. Bu da şu gerçeği bir kere daha doğrulamış oldu: ağa-derebeyi-, komprador düzeninin temsilcisi olan AP iktidarının başları zümre menfaatlerini ve emperyalist tekellerin temsil ettiği çıkar çemberini aşarak yurt sorunlarını çözümlenmekten acizdir. O kadar acizdir ki, buna dair bir plân ve programdan bile yoksundur. AP-nin bir plânı ve programı varsa, o da yurdun zenginliklerini ve emekçi halkı ağa, derebeyi zümresine, yerli-yabancı büyük sermayenin emrine vermekten, vatan topraklarını da emperyalizme, üsler şeklinde, atlama tahtası olarak peskeş çekmekten ibarettir.

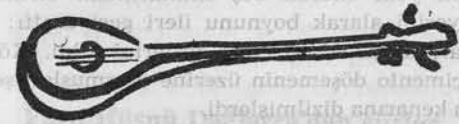
Demirel'in bu halk düşmanı program ve politikasının karşısında oldukları halde, bazı düşünür ve politikacılar AP başkanının Türkiye'de asgari bir parlamentarizm sağladığı, sınırlı da olsa söz ve yazı özgürlüğüne imkân ver-

diği fikrindedirler. Gerçi 10—15 yıl öncesine kıyasla memleketimizde fikirlerin daha geniş ölçüde ortaya konduğu ve tartışıldığı doğrudur. Hattâ 141 ve 142 maddeler gibi faşist hükümlerin eskisi kadar kolay uygulanamaz hale geldiği de bir gerçektir. Fakat bu gelişmeleri Demirel ile etrafındakilere maletmek kökten hatalıdır, çünkü AP iktidarının bu faşist maddeleri daha da şiddetlen-dirmek üzere zaman zaman teşebbüslere giriştiği ve niyetlerinden sırf söktür-meddiği için vazgeçtiği de bir gerçektir.

İşçi sınıfını, devrimci gençliği susturmak, yıldırım için sıkıyönetim terörünü, toplum polisi baskısını, Türkeşi faşistlerin ve satılmış MDD-cilerin baskınlarını uygulayan, orduyu toplum polisi durumuna düşürmeye kalkan yine Demirel iktidarındır. Bundan ötürü memleketteki nisbi serbestlik havasını iktidarın, komprador çevrelerin bir cemilesi olarak göstermek yalmıştır. Elde edilmiş olan demokratik hakların tek kaynağı ve dayanağı son yıllarda üretici güçlerin önemli ölçüde gelişmesi, işçi sınıfının nicelik bakımından artması, nitelik bakımından ise yeni bir sıçrama yapmasıdır.

Adalet Partisinin 5. Kongresinden sonra, demokratik özgürlüklerin muha-fazası ve geliştirilmesi, memleketin iç ve dış somürden, talandan, iktisadi ve toplumsal göküntüden kurtulabilmesi için düzenin değiştirilmesinden başka çare olmadığı gerçeği daha iyi anlaşılmıştır. Halkın yararına bir düzenin programını hazırlayacak ve onu uygulayacak ulusal- demokratik bir işçi ve emekçi iktidarını işbaşına getirmenin yollarını arayıp bulmak sorunu baş meselelerden biri olarak kalmaktadır.

A. Y.

SANAT KÖŞESİ: HİKÂYE

Bir konferans

Büyük şehirlerimizden birine yakın bir köyde yeni bir yatılı okul açılıyordu. Açılış törenine maarif müdürü, müfettişler, şehrin mühimce adamları ve «köycü» ler, bir kafil halinde otomobillerle gittiler. Köy halkı bu golf pantolonlu, kasketli, kara gözlüklü, boyunları fotoğraf makineli kalabalığı, yolun iki yanına dizilerek derin bir sükûtle karşıladı. Gelenler dernal yeni yapılan okulun önündeki meydana toplandılar. Henüz kapatılmamış kireç kuyularının, inşaattan sökülmüş tahtaların, kum ve çakıl yığınlarının etrafında geniş

bir halka oldular. Bunların arkasında, herhalde tahsil çağında oldukları için köyün küçük yaşlı sakinleri birikmişti. Asıl köylüden, civar damlardan bakan birkaç kadından başka kimse görünmüyordu. Gelenler birbiri arkasına birçok nutuklar verdiler, atılan dev adımlarından, köylerin nurlanmasından bahsettiler ve alkışladılar. Sıra okulun gezilmesine geldi. Misafirler henüz badana kokan binanın içini dolaştılar. Maarif müdürü davetilere binanın şurasında, burasında görülen siva dökükleri, çatlaklar hakkında izahat verdi. Henüz kati tesellümün yapılmadığını, bütün bu kusurların mütaahhide tâmir ettirilmesine çalışıldığını söyledi. «Efendim!» diyordu. «Nafia mühendislerine meram anlatamıyoruz... Bakın, koridorlara döşenen parkeler daha okul açılmadan yerinden oynamaya başladı. Kontrola gelen mühendisler, amele fazla gezindiği için böyle olmuştur, mütaahhidin kabahati yoktur, diye rapor verdiler... Yarın talebe bunların üzerinden uçarak gidecek değil ya, onlar da gezinecek, koşacak... Bu mütaahhitlerle başa çıkamıyoruz efendim...»

Misafirler köy ve civarını da beş on dakika içinde iyice gezip dolaştılar.

Bir aralık şehirden gelenlerin arasında bulunan bir «İktisatçı», köylüye daha faydalı olmak isteğiyle, kooperatifçilik alanındaki bilgilerini kullanmayı akıl etti. Maarif müdürüne ve köye beraber gelmiş olan nahiye müdürüne: «Tam fırsattır, şunlara kooperatifçilik hakkında bir konferans vereyim!» dedi. Kendisi, memleketi sadece bu nevi şirketlerin yükselteceğine inanmıştı. Böyle bir teklifi kabul etmemeye imkân yoktu. Herkes, «Pek güzel olur... Biz de istifade ederiz!» diye samimi fikrini beyan etti.

Yalnız, konferansı asıl dinleyecek olanların mütealâsı alınmadı. Köyde adam dolaştırılarak, halk yeni okulun boş sınıflarından birine toplandı. Hatip, duvarın dibinde yerini alarak boynunu ileri geri uzattı; mendilini çıkarıp gözlüğünün camları arkasındaki çipil gözlerini sildi. Köylüler henüz pek kurumamış olan çimento döşemenin üzerine oturmuşlar, şenirnililer de sağ ve soldaki duvarların kenarına dizilmişlerdi.

«İktisatçı» sözüne başlamadan evvel, dinleyicilere, üstüste birkaç defa: «Aman sözlerimde anlamadığınız bir yer olursa, hemen sorun!» diye ihtar etti. Ondan sonra kooperatifçiliğin kısa tarihçesini yaptı ve tam kırk beş dakika, hiç durmadan sözüne devam etti. Arasına dinleyicilerin yüzüne şüpheyile bakarak: «Nasıl, anlıyor musunuz?» diye soruyor, köylülerin evet makamında başlarını salladıklarını, bazılarının «anladık, anladık» dediklerini görüp işitince, emniyetle sözüne devam ediyordu. Karşısındakilere ancak bir kısmını verebildiği büyük bir ilim denizine dalmıştı. «İstihsal kooperatiflerine gelince...», «istihlâk kooperatiflerine gelince...», «kooperatifçiliğin memleketin ekonomik bünyesi üzerinde yapacağı şifakâr tesirlere gelince...» diyerek meseleyi her tarafından ele alıyor, tüketmeden bırakmıyordu.

Nihayet ağzı kurumuş, fakat gözleri kendi sözlerinin heyecanı ile yaşarmış bir halde ve: «Soyleyin bakalım şimdi aklınız yatdı mı? Beni iyice anladınız mı?» sorusuyla konferansını bitirdi.

Bütün köylü dinleyiciler, derin bir uykudan uyanır gibi kıvıldılar.

«Çok doğru dedin!... Hepimiz anladık!» diyerek hatibi mükâfatlandırdılar, sonra hep birden yerlerinden kalkıp bir kenara çekilerek misafirlere yol verdiler.

Herkes çıktıktan sonra içerde beş on köylü ile nahiye müdürü, bir de şehirden gelenler arasında bulunan eski bir köy öğretmeni kalmıştı. Bu sonuncusu, şüpheyile dolu gözlerini, hepsi kabahatlı gibi önlerine bakan köylülere çevirdi:

«Ülen, ne anladınız o efendinin dediklerinden?» diye sordu. Köylüler cevap vermeden birbirlerinin yüzüne baktılar. Nahiye müdürü öğretmenden cesaret almış gibi gülümsiyerek:

«Hadi canım, doğrusunu söyleyin... Ben bile bir şey anlamadım da, siz ne anlayacaksınız?» dedi.

Bunun üzerine köylülerin birkaçının yüzünde hafif bir gülümseme dolaştı. Nihayet içlerinden orta yaşlı biri, genç nahiye müdürünün ve yaşlıca öğretmenin yanına sokuldu:

«Aslını ararsan biz de bir şey anlamadık amma, müdür bey...» dedi, «ne idelim, dinledik işte!...»

Öğretmen bir talebesini paylar gibi:

«Peki, ne diye anlamadık demediniz öyleyse? Adamcağız kaç defa sordu da!...» dedi.

Köylü, içinden gelen bir gülüşü zaptetmek istiyormuş sandırarak kadar ciddi bir çehre ile:

«Aman beyim!», dedi, «anlamadık diyelim de bir daha baştan mı anlatsın?»

Sabahattin Ali

Fazıl Hüsnü Dağlarca'dan şiirler

GENÇ'e

Yoo umutsuz olma
Yeryüzü yeşeriyorsa bekle sen,
Yurdun da yeşerir.
Yoo umutsuz olma
Devrimin türküsü doyurur ancak,
Büyük açların ağzını.
Yoo umutsuz olma
Güneş gecikirse geciksin,
Aydınlığı yaratır gözlerimiz.
Yoo umutsuz olma
Bir kişi kalsak bile

Bir karşı var demektir.

Yoo umutsuz olma

Dolaşır eylemin damarlarında

Gerçeğin kanı.

BEŞ PARMAK FALI

Biri çıkacak yollara yalnayak tepegöz

Yüzbinler ardına düşecek.

Öyle haykırarak ki

Avurdu, avurduna düşecek.

Uyy sesi Bitlisin varacak Ankaraya,

İstanbul'un Heyy sesi Mardine düşecek.

Bir kar yağacak dağlara kocaman

Aklı, ovaların kurduna düşecek.

Kim ölürse Devrim için-ölüsü değil –

Yaşamayı yurduna düşecek.

DELİ KUŞUN ÖTTÜĞÜ...

Hey göklere duman durmuş dağlar hey,

Değirmenin üstü her gün yel'lolmaz

Dinle paşa, dinle ağa, dinle bey,

Sen söylersin o susar mı bel'lolmaz

Ekmeksizdir, yataksızdır, işsizdir,

Yoksulluğu yeryüzünde eşsizdir.

Gözler yıllar yılı örtük, düşsüzdür.

Yürek yıldan yıla dar mı bel'lolmaz.

Kızılırmak akar suyun içerler

Aç karnına yurttan yurda geçerler,

Varıp eylem köprüsünü geçerler

Çamın başı yine kar mı bel'lolmaz.

Ummam artık olanlar böyle olsun,

Yeni çağda mızrak çuvala girsin.

Vergi dersin, ümük dersin, can dersin,

Verdiler mi, aldılar mı bel'lolmaz.

Okulumuz 5 sınıflı olup 70 öğrencisi vardır. Her çeşit eğitim ve öğretim araçlarından mahrum bulunmakta-dır.

Her sabah ders saati geldiği zaman içeri girdiğimde karşıma çıkan sınıf, bir sınıftan ziyade bir sefaletaneyi andırıyor. Üzerlerinde yırtık şalvar, ayaklarında çarık, alı fistanlı köylü yavruları... Deftersiz kalem-siz ve kitapsız gözlerimin içine mahzum mahzum bakıyorlar.

Eğitim Bakanlığına yardım için bulunduğumuz müracaatlar hep boşa çıktı. Biz öğretmenler gibi çaresiz olan Yoncalı köylüleri de, seçim arifesinde ağa ile birlikte köye gelen iyi giyimli politikaçılara inanmıyoruz.

Bize yardım elini uzatacak yurt-sever vatandaşlara ve örgütlere şimiden teşekkürlerimizi sunarız.

A. GANİ ELMAS

**Yoncalı köyü İlkokulu Müdürü
HAKKÂRİ**

★

Almanya'ya gitmek isteyenlerin çilesi

1 milyon yurttaşımızın sınır dışına iş aramaya gitmek için sıra beklediğini duydum. Memlekette iş bula-mayan, yoklukla, sefaletle, hattâ aç-lıkla mücadele etmekten yorulanlar, kurtuluşu her ne pahasına olursa olsun dışarıya gitmekte buluyorlar. Her saban işe giderken yolum, Ankara İş ve İşçi Bulma Kurumunun kapısı-nın önünden geçiyor. Çoğu kere şiddet li yağmurun, soğuğun, hattâ karın al-tında yüzlerce vatandaş kapıda sıra beklerken görüyorum. Bu bütün yaz, şiddetli sıcakta da aynı şekilde devam etti gitti... Hepsini binbir ümitle geldikleri bu kapıda, itilip, kakılıyor, dışarı atılıyor, eziyetin bin-bir çeşidini çekiyorlar. Kadınlar, genç

kızlar, delikanlılar, erkekler tümü soğuğu yiye yiye yılmadan, tevekkülle bekliyorlar. Bu vatandaşlar niçin insan yerine konulmaz ve sıralarını rahat bir şekilde içerde beklemeleri sağlanmaz. Yetkililerin bu duruma son vermeyecekleri meydanda, ama bir umudum var, o da işçilerin bu çileden kurtulma yolunu kendilerinin bulması.

**Ahmet Camcı
Ankara**

★

AP hükümeti beni mi, Alman patronu mu düşünüyor?

28. 6. 1970 tarihinde Türkiyede bulu-nan eşim Gaziantep Sosyal Sigortalar Hastanesinde doğum yaptı. Ben ise ondan binlerce kilometre uzakta Al-manya'da çalışıyorum. Bir lokma ek-mek parası kazanmak için uğraşı-yorum. Eşimin doğum yaptığına dair gerekli olan belgeyi Türkiyeden iste-dim. Aradan aylar geçmiş olmasına rağmen, halâ bu kâğıt bize gönderi-lecek de ben de buradan çocuk parası alacağım. Eşim günlerce Gaziantep Sosyal Sigortalar Kurumuna gitmiş gelmiş. Defalarca da şikâyet ettik. Bu kurumdan, ne ses var, ne de seda... Durumu Çalışma Bakanlığına pro-testo ettik, haber bekledik ilgilenen yok. Bu tutum bana Ankarada oturan hükümetin, gurbet elde çalışan yurt-taşları değil de Alman hükümetini, patronları düşündüğü hissini verdi. Bizi burada ele-güne rezil ediyorlar. Kazandığımız beş on mark'a nasıl el atarım, diye plân yapıyorlar.

**Mehmet Tezcan
3321 Sz Watenstedt
Wonheim Büssing
B. Almanya**

KOLERA

HÜKÜMETE DALAVERA, MEMLEKETE KOLERA

SAGLIK BAKANI ÖZKAN..

DÜŞÜNEN VATANDAŞ..

KAŞINAN VATANDAŞ..

Fiyatı 50 Kuruş

TUŞTAV